

■ **سید نعمت‌الله عبدالرحیم زاده**

رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه

روز شنبه ششم نوامبر در مراسم افتتاح سد

«ایلپسو» شرکت کرد و گفت: «ما نمی‌توانیم

حتی یک قطره از منابع آبی کشورمان را هدر

دهیم.» این حرف او در برابر اعتراضات مکرر

عراق و حتی ایران دربارہ ساخته شدن این سد

معنا و مفهوم خاصی دارد، معنا و مفهومی که در

مورد نحوه رفتار آنکارا نسبت به سدسازی‌ها روی

رود فرات و پیامدهای آن برای مردم سوریه تکرار

شده است. در واقع، این معنا و مفهوم تنها یک

جهت‌گیری دارد و آن استفاده از آب به عنوان

سلاحی علیه مردم منطقه است، به عبارت دیگر،

وقتی اردوغان می‌گوید «حتی یک قطره آب»

هدر نمی‌دهیم، منظورش این است که حتی از

یک قطره آب هم به عنوان سلاحی علیه مردم

منطقه استفاده شود. این رویکرد حالا با تغییرات

اقلیمی همراه شده است و تأثیر آن مستقیماً بر

مردم کشورهای سوریه و عراق دیده می‌شود که

قربانی سلاح آبی آنکارا می‌شوند.

■ **پایه‌های حقوقی**

پیمان لوزان در ۲۴ جولای ۱۹۲۳ برای حل و

فصل مناقشات ناشی از جنگ جهانی اول امضا

شد و بخشی از این مناقشات مربوط به ترکیه

می‌شد. علاوه بر مسائل مختلف مربوط به ترکیه

بعد جنگ، این پیمان پایه‌ای حقوقی برای

مناقشات آبی تعیین کرد، چراکه طبق ماده

۱۰۹ این پیمان، هر گونه اقدام در سیستم آبی

در یک کشور که منوط به نحوه عمل در قلمروی

کشوری دیگر می‌شود و امور مربوط به استفاده

از منابع آبی باید از طریق توافق بین کشورهای

مربوطه تعیین شود تا اینکه منافع و حقوق هر

یک از کشورهای ذی‌نفع تأمین گردد. این ماده

به وضوح هر گونه اختلافی بر نحوه استفاده از

آب‌های جاری بین کشورها را منوط به توافق

مورد قبول کشورهای ذی‌نفع کرده و توافقنامه

بعدی بین عراق و ترکیه در ۱۹۳۰ نیز مؤید

این پایه و مبنای حقوقی است. این توافقنامه

تأکید دارد بر اینکه هر دو کشور متعهد می‌شوند

تغییری در مسیر رود فرات بدون رضایت طرف

دیگر ایجاد نکنند. هر چند در این توافقنامه تنها

صحت یا عدم تغییر مسیر آب رودخانه شده

است، اما مبنای رضایت طرفین نشان می‌دهد

دیگر انحای دخل و تصرف در آب رودخانه نیز

باید بنابر رضایت طرفین باشد و یک طرف

نمی‌تواند بدون در نظر گرفتن منافع طرف دیگر

به هر نحو که خواست در این رودخانه دخل و

تصرف کند. این موضوع به خصوص در مورد

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

■ **دورنما**

جنگ آبی اردوغان علیه همسایگان

ترکیه از سدسازی به عنوان سلاح مقابل مردم منطقه استفاده می‌کند

■ **جنگ سد‌ها**

با وجود پایه‌های حقوقی برای رعایت حقوق و

منافع کشورهای ذی‌نفع در نحوه بهره‌برداری

از منابع آبی دو رودخانه دجله و فرات، ترکیه

طی سال‌های بعد رفتاری خصمانه در زمینه

نحوه بهره‌برداری و کنترل آب رودخانه‌های

دجله و فرات داشت و این رویکرد بعد از به

قدرت رسیدن حزب عدالت و توسعه شدت پیدا

کرد. روند سدسازی‌های ترکیه از دهه ۳۰ تا

۷۰چنان شدت پیدا کرد که این موضوع خطر

بروز جنگ را پیش کشاند. در واقع، پروژه ترکیه

معروف به پروژه جنوب شرق آناتولی (GAP) در

۱۹۷۷ برنامه‌ای برای ساخت ۲۲ سد روی فرات

و دجله بود و این ساخت و سازها تأثیر مستیقی

بر خشکسالی عراق دارد. ترکیه، عراق و سوریه

برای ممانعت از بروز جنگ مباردت به امضای

پروتکل‌های جداگانه‌ای در ۱۹۸۴ بین ترکیه و

عراق و ۱۹۸۷ بین ترکیه و سوریه کردند تا اینکه

حداقل جریان آب رودخانه‌های فرات و دجله

تعیین شود. بنا بر پروتکل ۱۹۸۷، ترکیه متعهد

جنگ آبی اردوغان علیه همسایگان

ترکیه از سدسازی به عنوان سلاح مقابل مردم منطقه استفاده می‌کند

شد به طور متوسط جریان ۵۰۰متر مکعب آب

در هر ثانیه را تضمین کند و سوریه نیز در مقابل

قول داد فعالیت‌های حزب کارگران کردستان،

پ ک ک را در خاک خود متوقف نماید. با این

حال، ترکیه در سال‌های بعد نشان داد چندان

پابندی به این توافقنامه‌ها ندارد و همچنان

قصد ادامه دادن به جنگ سد‌ها دارد به نحوی

که ساخت سد آتاتورک را اوایل دهه ۹۰ به پایان

رساند و این چهارمین سد بزرگ جهان در

فاصله ۸۰ کیلومتری از مرز سوریه و شهر کوبلی

درد

ترکیه با سد آتاتورک گام اول را

برای خشکاندن کشورهای منطقه

برداشت و حالا با سد ایلپسو قدم

بعدی را برداشته و می‌توان «هر

قطره آب» مورد نظر اردوغان را

با خشک شدن کامل هورالعظیم

عراق تجربه کرد که مسلمانانجر به

یک فاجعه بزرگ زیست محیطی

برای کشورهای منطقه می‌شود

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

جنگ آبی اردوغان علیه همسایگان

ترکیه از سدسازی به عنوان سلاح مقابل مردم منطقه استفاده می‌کند

به وضوح تأثیر منفی بر زندگی مردم سوریه

دارد به خصوص اینکه بعد از مداخله نظامی

ترکیه در سوریه، آنکارا از نیروهای نیابتی‌اش

برای به کارگیری سلاح آبی علیه کردها و مردم

مناطق شمال شرق سوریه استفاده می‌کند. در

واقع، وضعیت از سال ۲۰۱۹ و اشغال مناطق

بین تل ابیض و راس‌العین به دست نیروهای

نظامی ترکیه و نیروهای نیابتی متحد آن بدتر

شده چنان که مرکز اطلاع‌رسانی روزآوا اعلام

کرد: «از زمان اشغال منطقه در سال ۲۰۱۹از

طرف ترکیه، آب از ایستگاه بمپازءولک، در کنار

سرکوبن (راس‌العین)، به طور سیستماتیک

به دست شبه نظامیان طرفدار ترکیه قطع و

منحرف می‌شود.» سدسازی‌های ترکیه بر

رود دجله روایت مشابهی را برای مردم عراق

به‌وجود آورده چنان‌که آمارها نشان می‌دهد

سدسازی‌های ترکیه بر رود دجله باعث شده

است ورودی آب دجله به حد ۴۷درصد از میزان

طبیعی سالانه کاهش پیدا کند. شکی نیست که

این حد قابل توجه‌ا کاهش آب رودخانه نه تنها

بر کشاورزی عراق، بلکه بر آب شرب و مصرف

خانگی این کشور نیز تأثیر منفی می‌گذارد.

■ **پیامدهای جنگ آبی اردوغان**

دولت ترکیه همواره موضوع تغییرات

اقلیمی را به عنوان عامل کاهش جریان آب

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**

■ **درد**